

ТОШКЕНТ

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган

1996 йил 4 декабрь, чершанба

№ 96 (10.871)

Эркин нархда сотилади.

ЛИССАБОНДАГИ УЧРАШУВЛАР

2-3 декабрь кунлари Португалия пойтахти Лиссабонда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХХТ)га аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг тўртинчи учрашуви бўлди.

Бу учрашувда ташкилотга аъзо 55 давлат бошлиқлари ва халқаро ташкилотларнинг жуда кўп вакиллари қатнашди. Йилдан-йилга нуфузи ортиб бораётган, муҳим халқаро муаммоларни ҳал қилишда катта маънага эга бўлган мазкур ташкилотга Ўзбекистон Республикаси ҳам аъзо қилиб олинган эди. Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов ана шу олий анжуманда иштирок этиш учун Португалия пойтахтига ташриф буюрди. Президентимиз сафарга жўнаб кетиш чоғида журналистларга жумладан шундай деди: «Мамлакатимиз мазкур ташкилотнинг тadbирларида фаол қатнашмоқда. Бундан кўзланган мақсад юртимиз хавфсизлигини таъминлашдир. Тожикистон ва Афғонистондаги воқеалар бугун минтақамиздаги ҳеч бир давлатни бефарқ қолдирмаслиги керак. Бундан ташқари экология, хусусан, Орол денгизи муаммоси фақат Марказий Осиё давлатларининггина эмас, жаҳон даражасидаги айрилиш зарур. Бу фожа нафақат минтақада, балки дунёда ҳам иқлимий ўзгаришларга олиб келади. Биз анжуман иштирокчилари эътиборини ана шундай муҳим масалаларга қаратиш ниятидамиз».

Дарҳақиқат. ЕХХТ учрашуви чоғида мазкур ташкилот фаолиятининг устивор йўналишлари белги-

лаб олиниши билан бирга умумий манфаатларга дахлдор бўлган масалалар юзасидан фикр алмашиш имкони туғилди.

ЕХХТнинг Лиссабон саммити чоғида умумий декларация ва хавфсизлик модели бўйича декларация қабул қилинди. Биринчи ҳужжатда 1989 йилдан бери ЕХХТга аъзо мамлакатларда демократияни қарор топтириш борасида эришилган ютуқлар қайд этилиб, уларни бундан буён ривожлантириш йўллари белгилаб берилган. Хавфсизлик модели бўйича декларацияда XXI асрда Европа учун умумий ва кенг миқёсли хавфсизлик масалалари ўз ифодасини топди.

Ўзбекистон делегацияси раҳбари анжуман ишида фаол иштирок этиш билан бирга бу ерга келган бир қатор давлат ва ҳукумат бошлиқлари билан учрашувлар ўтказди. Ташрифнинг биринчи куни у Исроил бош вазири Б. Нетаньяху, Украина президенти Л. Кучма ва бошқалар билан мулоқотда бўлди. Учрашувлар чоғида ўзаро муносабатларни ривожлантириш билан боглиқ масалалар муҳокама этилди.

Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Лиссабон анжумани ҳақида газетамизнинг навбатдаги сонларида батафсил ахборот берилади.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг Фармони

ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАР ИШТИРОКИДАГИ КОРХОНАЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА РАЎБАТЛАНТИРИШ ОМИЛЛАРИ ВА ИМТИЁЗЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг «Хорижий сармоялар ва хорижий сармоядорлар фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунига мувофиқ ҳамда экспортга йўналтирилган ва импорт ўрнини босадиган маҳсулот ишлаб чиқарадиган, шунингдек, республика иқтисодиётига сармоя қўядиган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари барпо этилишини ҳамда уларнинг самарали фаолият кўрсатишини рағбатлантириш мақсадида:

1. Белгилаб қўйилсинки, 1997 йилнинг 1 январидан бошлаб қўйидаги шартларга жавоб берадиган янгида ташкил этиладиган корхоналар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида ва унинг ҳудудий органларида давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим бўлган хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналар жумласига қиради:

Корхонанинг низом жамғармаси 300 минг АҚШ доллари тенг суммадан кам бўлиши мумкин эмас;
корхона иштирокчиларидан бири албатта хорижий юридик шахс бўлиши шарт;

хорижий сармоялар улуши корхона низом жамғармасининг камида 30 фоизини ташкил этиши зарур.

Янги ташкил этилаётган корхоналар мазкур шартларга жавоб бермаган тақдирда хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналар жумласига қиради ҳамда корхона жойлашган ҳудуддаги шахар ва туман ҳокимликларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим.

2. Шу нарса белгилаб қўйилсинки, юқорида кўрсатилган шартларга мувофиқ бўлган ҳамда ҳўжалик фаолиятдан тушадиган жами маблағнинг 60 фоиздан кўпроги низом фаолиятида уларнинг ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулот ва (ёки) кўрсатаётган сервис хизмати улушига тўғри келадиган хорижий, шўъба ва қўшма корхоналар хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари жумласига қиради.

3. Ушбу Фармон қабул қилингунга қадар рўйхатга олинган хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналар учун ҳозир амалда бўлган солиқ имтиёзлари белгиланган муддат тугагунча сақлаб қолинсин.

4. 1997 йилнинг 1 январидан бошлаб хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари учун амалдаги кафолатлар ва имтиёزلарга қўшимча равишда солиқ имтиёзларининг қўйидаги турлари жорий этилсин:

4.1. Республика инвестиция дастурига киритилган лойиҳаларга маблағ сарфланаётган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари учун фойдадан олинадиган солиқдан озод қилиш муддати 5 йилдан 7 йилга қадар узайтирилсин.

Илгари республика инвестиция дастурига киритилган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари учун мазкур Фармоннинг 1-бандида кўзда тутилган шартларга риоя этилгани ҳолда аввал берилган имтиёзли муддатни ҳисобга олиб, солиққа тортиш имтиёзли режимининг умумий даври 7 йилгача оширилади.

4.2. Низом жамғармасидаги хорижий сармоя улуши 50 фоиз ва ундан кўпроқ бўлган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари учун фойдадан олинадиган солиқнинг амалдаги ставкала-

(Давоми 2-бетда).

Сизнинг газетангиз

Азиз муштарийлар!

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги тизимидаги матбуот тарқатиш бўлиқларида барча газета ва журналлар қаторида «Тошкент ҳақиқати»га ҳам обуна расмийлаштирилмоқда. Газетамизга ўз вақтида ёзилгангиз, у мунтазам равишда хонадонингизга етказиб берилади.

Пойтахт вилоятимизда яшовчилар учун обуна бахоси газетани уйга етказиб бериш билан ҳисоблаганда:

1 йилга — 940 СЎМ,
ярим йилга — 470 СЎМ,
уч ойга — 235 СЎМ.

Тошкент шаҳри аҳолиси учун:

бир йилга — 840 СЎМ,
ярим йилга — 420 СЎМ,
уч ойга — 210 СЎМ.

Абонент қўтичалари бўлган тошкентликлар учун обуна бахоси бундан ҳам арзонроқ:

бир йилга — 624 СЎМ,
ярим йилга — 312 СЎМ,
уч ойга — 156 СЎМ.

Газетамиз нашр индекси: 64672

ВИЛОЯТ ҲАҚИҚАТИ

воқеалар, хабарлар, янгиликлар

ЯНА БИР ХУСУСИЙ КОРХОНА

ҚИШЛОҚДА иқтисодий, ижтимоий инфраструктура, хусусан тадбиркорликни ривожлантириш бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнидаги муҳим вазифалардан бири бўлиб қолди. Бу борада вилоятимизнинг Паркент туманида ҳам анчагина ишлар амалга оширилмоқда. Кўплаб хусусий, бир қатор қўшма корхоналар фаолият кўрсатмоқда.

ЎТГАН якшанба куни тумanning Заркент қишлоғида 200 ишчи ўринга эга бўлган хусусий корхона очилди. Республика бизнес жамғармаси ажратган 5 миллион сўмдан оқилона фойдаланиш туфайли, корхона қисқа муддат ичида фойдаланишга топширилди. Замонавий технология асосидаги тикувчилик машиналари билан жиҳозланган бу даргоҳда эркаклар ва аёллар тайёр кийимлари, ўрин-кўрпа ашёлари тайёрланади.

Маҳмуд ТОИРОВ.

Фазалкентдаги Ўзбекистон — Германия қўшма корхонаси — «Конвирт» маҳсулотларига талаб тобора ортиб бормоқда. Шу йилнинг апрель ойида мавжуд вино-озик-овқат комбинати негизда ташкил этилган бу корхонада ҳар соатда икки тонна крекер печеньелари ва 30 килограмм вафли ишлаб чиқарилмоқда. Бу ерда ўрнатилган юқори унум билан ишлайдиган автомат ускуналарни малакали маҳаллий қандолатчилар моҳирлик билан бошқаришяпти. Суратларда: қандолатчи Шоҳида Эргашева; корхона лабораторияси мудири Вера Калиоголова маҳсулот сифатига масъулдир. Равшан НУРИДДИНОВ олган суратлар. (ЎЗА).

«КЕЙС»ЛАР ЕР ҲАЙДАМОҚДА

«Кейс» фирмаси комбайнлари ёзда ғалла ўрим йиғишда унум билан ишлатилган эди. Энди бу фирманинг машиналари ер Ҳайдамоқда.

КУЗНИНГ қуруқ ва илиқ келганлиги деҳқончиликда энг муҳим тадбир — шудгорлашни тез ва соз амалга ошириш имконини бермоқда.

Аммо кейинги пайтларда туманимизда ҳайдов тракторларининг камайиб кетганлиги, борларининг ҳам эҳтиёт қисмларининг етишмаслиги туфайли шудгорлаш ишлари кечикиб кетаётган эди.

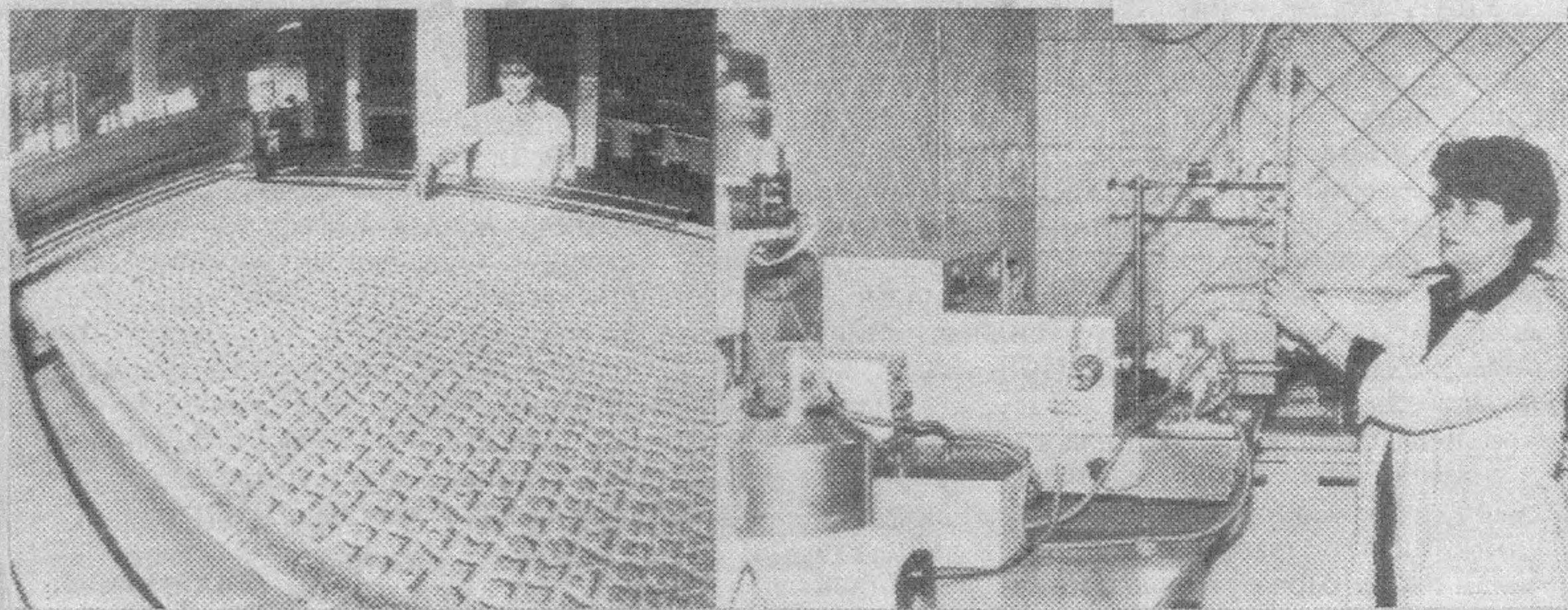
Мана шундай оғир вазиятда туманга Америка Қўшма Штатларининг «Кейс» фирмасида ишлаб чиқарилган ер Ҳайдаш машиналари келтирилганлиги айтиш мумкин.

— «Кейс» ғалла ўриш комбайнлари сингари ер Ҳайдаш машиналарининг ҳам иш унуми жуда юқори экан, — дейди ўртачирчиқ тумани деҳқончилик машиналарига сервис хизмати кўрсатиш маркази раҳбари Мирсидиқ Юнусов. — Бизнинг қузатувларимиз бўйича битта «Кейс» машинаси уч сменада ишлатилганида 100 гектарга яқин ерни сифатли шудгор қилиши мумкин.

Марказ раҳбарининг айтишича, «Истикбол», «Роватак», «Ўзбекистон» жамоа ҳўжаликларида ер Ҳайдаётган «Кейс» машиналарининг иш унуми жуда юқори бўлапти. Мавжуд «Алтай» русумли тракторларда бир сменада 3-4 гектар ер шудгорланаётган бўлса «Кейс» машиналарида бу кўрсаткич 25-30 гектарга тўғри келапти.

Бу йил туманда жами 17100 гектар ер кузги шудгордан чиқарилиши керак. Ҳозиргача 10 минг гектарга яқин ер сифатли қилиб Ҳайдаб қўйилди. Деҳқончилик машиналарига сервис хизмати кўрсатиш марказига яна 5 та ана шундай техника келтирилади. Шу тариқа марказ қошида ташкил этилган янги деҳқончилик техникалари билан таъминлаш вилоят таянч пунктида «Кейс» фирмасининг умумий машиналари сони 28 тага етади.

Маъмур БОЗОРАЛИ.

ТҮЙТЕПА МЎЪЖИЗАСИ

Энг сўнгги технология ва ускуналар билан жиҳозланган «Кобул-Тўйтепа-текстиль» корхонаси бор-йўғи бир йилда қурилди

Борлиққа сокинлик таратиб му-саффо тонг отди. Ҳамиша уйку-дан барвақт уйғонадиган тўйтепа-ликлар одатдагидан ҳам кўра эр-тароқ туришди. Бу бежиз эмасди. Бугун туманда катта байрам.

«Тўйтепа-Кобул-текстиль» кўш-ма корхонаси очилмоқда. Бир йил ичида қад кўтарган салобатли, кўркам фабриканинг муҳташам бинолари, бағри кенг саҳнларда-ги фаввораларни, ихчам хиёбон-ларни томоша қилиб юрган ота-хонлар, майин, оч сурмаранг ма-тодан бир хил либос кийган юз-лаб опа-сингиллар — корхона иш-чиларининг тантана очилишига турли вилоятлардан ташриф буюрган меҳмонлар, корейлик ва-килларнинг нигоҳларида шодлик.

Соат роппа-роса 11. Мажлис-лар зали гавжум. Кўшма корхона ишга тушишига бағишланган йи-ғилишни Тошкент вилояти ҳокими Э. Рўзиев кириш сўзи билан оч-ди.

У йиғилишда республика-миз ҳукумати аъзолари, вазирликлар, йирик корхоналар, хорижий фир-малар, дипломатия корпуси ва ом-мавий ахборот воситалари вакил-лари, корейлик меҳмонлар ишти-рок этаётганликларини билдирар экан, кўшма корхонанинг халқаро тақдироти вилоят ҳаётида катта воқеа эканлигини қайд этди.

Дарҳақиқат, салкам 44 минг квадрат метр ишлаб чиқариш майдонига эга бўлган бу йирик корхона деярли бир йил ичида қад кўтарди. Лойиҳанинг умумий қиймати 76 миллион АҚШ долла-рига тенг. Фабрика жаҳон бозо-

рида рақобат бардошлилиги билан ажралиб турадиган замонавий ус-куналарга эга. Вилоят ҳокими ана шулар ҳақида гапирар экан, кўшма корхона мамлакатимиз экспорт им-кониятларини кенгайтирибгина қол-масдан, вилоят ижтимоий инфра-тузилмасининг ривожига салмоқли ўрин тутишини таъкидлади. Бу ер-

енгил саноатини ривожлантириш-да муҳим аҳамият касб этувчи тан-тананинг гувоҳи бўлаётганлигини таъкидлаб, бу қурилишга алоҳида эътибор берганликлари учун рес-публикамиз Президентига, ҳукума-тига миннатдорчилик билдирди.

Республика Бош Вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жў-

ва ип, 15 миллион погон метр газ-лама чиқаради. Яқин келгусида бу кўрсаткичлар янада ошади, деди.

Тақдимот қатнашчиларига «Ўзбе-кенгилсаноат» уюшмаси раиси Б. Эргашев 1996 йил мамлакатимиз енгил саноат тарихига техник жи-ҳатдан қайта жиҳозланиш йили си-фатида киражагига эътиборни қа-

ниси қувончлики, бизнинг бу фаб-рика-мизда яратилган шароитлар у ердаги фабриканикидан асло қолишмайди.

Дилбарнинг дугонаси Юлдуз Муллабоева бизга йигирувчилик касбини жон дили билан эгалла-ганлиги ҳақида гапириб берди. Корхона созловчилари Абдурашул Абдурахмонов, Ҳасан Раҳматов-лар дастгоҳларни таъмирлашни Тўйтепанинг ўзида ташкил этил-ган ўқув курсида эгаллашди. Уларнинг устози мистер Пак йи-гитлар ҳақида фахрланиб: «зеҳн-лари ниҳоятда ўткир ёшлар экан, ишни биз белгилаган муддатдан ҳам барвақтроқ эгаллаб олишди» дея шогирдлари ҳақида меҳр би-лан сўзлаб берди.

Фабриканинг толани титиш, калавани ўраш, ингичка калавани йўғон галтакларга ўраш, тола са-ралаш цехлари ва бошқа иш уча-сткаларида ҳам йигит-қизлар ка-сбларга ихлос қўйиб меҳнат қи-лишмоқда.

Шуни эътиборга сазоворки, корхонага вилоятимизнинг турли шаҳар ва туманларидан ишчилар жалб этилган. Бу борада вилоят меҳнат бандлиги, аҳолини ижти-моий ҳимоялаш бошқармаси, ша-ҳар ва туманлардаги меҳнат бир-жалари ишни уюшқоқликда таш-кил этишди. Тўйтепага ёндош худ-удлардан корхонага қатнаётган-лар учун махсус автобуслар хиз-мати йўлга қўйилган.

Келгусида фабрикада маиший хизмат кўрсатадиган тармоқлар, буфетлар, савдо шохобчалари қу-рилишини жадаллаштириш кўзда тутилган. Мавжуд ошхонада ўрин-лар сони кенгайтирилди.

Хулоса қилиб айтганда Ўз-бек—Корея кўшма корхонасида юқори сифатли маҳсулотлар тайёрлаш, унинг 80 фоизини чет-га экспорт қилиш жараёнилари, ишчиларнинг унумли меҳнат қи-лишлари билан боғлиқ барча тад-бирлар рўёбга чиқарилаверади.

Шу кунги кўшма корхона йиғи-лишлар залида журналистлар би-лан матбуот конференцияси бў-либ ўтди.

Кўшма корхона очилишидаги тантанда Республика Бош Вазир-ининг ўринбосарлари Рустам Ра-сулович Юнусов, Мираброр Зу-фарович Усмонов ҳам иштирок этдилар.

Сайдвали ҲАСАНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг
махсус мухбири.

Суратда: корхонанинг
цехларидан бирида.
Собир ЗУФАРОВ (ЎЗА)
сурати.

да 2 мингга яқин ёшлар иш билан таъминланиши айниқса эътиборга сазовордир, деди у.

Эркин Рўзиев бугунги йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон Консти-туцияси кунги арафасида мамлакат

рабеков тантана иштирокчиларига Ўзбекистон Президенти Ислам Ка-римовнинг табригини ўқиб эшит-тирди. Бу муҳим воқеага мамлака-тимиз ҳукумати пахтани қайта иш-лаш, ундан тайёр маҳсулотлар иш-лаб чиқаришдаги устивор йўналиш-лардан бири сифатида қараётгани-ни таъкидлаб ўтди. Унинг қайд қи-лишича, бундан буён ҳам Жанубий Кореялик ишбилармонлар билан ҳамкорлик яна давом этади, хусу-сан, Тошкент шаҳрининг Кўкча да-ҳасида тўқимачилик-мажмуи яра-тилади.

Йиғилишда сўзга чиққан Корея Республикасининг мамлакатимиз-даги фавқуллодда ва мухтор элчиси СО КОН И икки мамлакат ўртаси-даги самимий шериклик рамзи бўл-ган ушбу корхона Ўзбекистон Пре-зиденти Ислам Каримовнинг Жа-нубий Кореяга ташрифи натижа-ларидан бири эканини қайд этиб, унинг келажаги ёрқинлиги ҳақида сўз юритди.

«Кобул Групп» компанияси бош-қаруви раиси Чан Хо Пак ҳам ўз нутқида кўшма корхона истиқболи нурли эканлигини таъкидлаб, у да-стлабки йилда 17 минг тонна кала-

ратди. Зеро, нафақат Тўйтепада, балки Қарши, Гурлан, Наманган ва Бухорода ҳам хорижлик ҳамкорлар билан замонавий технологиялар асосида фаолият юритувчи тўқима-чилик корхоналари барпо этилмоқ-да.

Мазкур кўшма корхона очилиш-га бағишланган йиғилишдан кейин Ўзбекистон Бош Вазирининг бирин-чи ўринбосари И. Жўрабеков, Ко-рея республикасининг мамлакатим-издаги фавқуллодда ва мухтор эл-чиси Со Кон И ҳамда компания бошқаруви раиси Чан Хо Пак янги фабрика остонасидаги рамзий лен-тани қирқдилар.

Шундан сўнг, тантана иштирок-чилари корхонанинг барча цехла-рида ишлаб чиқариш жараёни би-лан танишдилар. Ёшлар билан суҳ-батлашдилар. Ёруғ, кенг, озода цех-ларда ишчилар учун барча ку-лайликлар яратиб берилганлигини-нг гувоҳи бўлдилар.

Корхона цехлари чиндан ҳам ҳа-вас қиларли даражада эди.

— Биз бир гуруҳ қизлар, Жану-бий Кореянинг Дегу шаҳрида иш ўрганиб қайтдик, — дейди ип йиғи-рувчи Дилбар Мадаминова, — шу-

ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАР ИШТИРОКИДАГИ КОРХОНАЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА РАҚБАТЛАНТИРИШ ОМИЛЛАРИ ВА ИМТИЁЗЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

ри қамайтирилиб, улар низо-м жамғармасининг катталигига қараб қуйидаги миқдорларда белгилансин:

300 минг АҚШ долларидан 1 миллион долларгача — тенг бўлган суммадан — 20 фоиз миқдорда;

1 миллион АҚШ долларига тенг ва ундан кўпроқ бўлган суммадан — 16 фоиз миқдорда.

4.3. Экспортга йўналтирилган ва импортнинг ўрнини босадиган маҳсулот ишлаб чиқарувчи хорижий сармоялар иштирокида янгидан ташкил этиладиган ишлаб чиқариш корхоналари:

агар ишлаб чиқариш ҳажмида 25 фоиздан кўпрогини болаларга мўлжалланган товарлар ташкил этган тақдирда ишлаб чиқариш бош-ланган пайтдан 5 йил муддат мобайнида фойдадан олинадиган солиқни тўлашдан озод қилинсин. Шундан кейинги йилларда мазкур корхоналарнинг фойдасидан солиқ амалдагига нисбатан 2 баравар қамайтирилган ставка бўйича ундириб олинсин;

агар корхонанинг низо-м жамғармасида хорижий сармоя улуши 50 фоиз ва ундан кўпроқни ташкил этган тақдирда ишлаб чиқариш бош-ланган пайтдан 2 йил муддат мобайнида фойдадан олинадиган солиқни тўлашдан озод қилинсин.

Фойдадан олинадиган солиқ тўлашдан озод қилинган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхонасини тугатиш чоғи-да белгиланган имтиёзли даврдан сўнг бир йил ўтгунга қадар солиқ суммаси унинг бутун фаолият даври учун тўлиқ миқдорда ундириб олинади.

4.4. Низо-м жамғармасида хорижий сармоялар улуши 50 фоиз ва ундан кўпроқ бўлган хорижий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналарининг ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва кенгайти-ришга сарфланадиган фойдаси солиққа тортишдан озод қилинсин.

4.5. Қўшимча солиқ имтиёзлари 1997 йилнинг 1 январига қадар ишлаб турган ва рўйхатга олинган хорижий сармоялар иштирокида-ги ишлаб чиқариш корхоналарига нисбатан ҳам жорий этилсин, бун-да улар ўзларининг таъсис ҳужжатларини ушбу Фармон қондала-рига мувофиқ ҳолга келтиришлари ва Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлигида қайта рўйхатдан ўтишлари шарт.

5. Белгилаб қўйилсинки, 1997 йилнинг 1 январидан бошлаб хори-жий сармоялар иштирокидаги ишлаб чиқариш корхоналари жумла-сига қўшимча солиқ имтиёзлари ташкил этилаётган хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарга нисбатан амалдаги ва қўшимча равиш-да жорий этилаётган солиқ имтиёзлари тадбиқ қилинмайди.

6. Давлат рўйхатидан ўтган санадан бошлаб бир йил мобайнида белгиланган тартибда ўзининг низо-м жамғармасини таъсис ҳужжат-ларида кўзда тутилган миқдорларда туза олмаган хорижий сармоя-лар иштирокидаги корхоналар таркиб топмаган деб ҳисоблансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта му-датда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари ва меъё-рий ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ҳам-да қўшимчалар киритиш юзасидан тақлифлар тайёрласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 30 ноябрь.

ХИФЛАР ХИЗМАТИ КЕНГАЙМОҚДА

МУСТАҚИЛ мамлакатимизда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва ху-сусийлаштириш кенг кўламда давом этмоқда. Мулкнинг бошқа шакллари қатори ҳиссадорлик жамиятлари ҳам кўпайиб бормоқда.

УЛАР асосан йирик корхона-ташкilotлар асосида юзага келяпти ва ишлаб чиқаришни замон талаблари асосида ривожланишига эри-шиш, ташқаридан маблаг жалб қилиш учун акцияларини чиқармоқдалар. Бу қимматли қо-ғозларни юридик шахслар қатори жисмоний шахслар ҳам сотиб олишлари ва шу йўл билан мулкка шерикчилик асосида эгаллик қилишлар-и учун қўлай имкониятлар яратиб берилмоқ-да. Бу йил ташкил этилган хусусийлаштириш-инвестиция фондларининг (ХИФ) асосий ва-зифаси ҳам шундан иборат.

Бундай фондлар ўз акцияларини сотиш ор-қали аҳолининг ортиқча жамғармаларини тўп-лайди ва ҳиссадорлик жамиятлари чиқарган қимматли қоғозларни сотиб олади. Шу йўл билан аҳоли барча табақаларининг мулк эгаси

бўлишига кўмаклашади. Улар сотиб олинган акциялар эвазига уни чиқарган ҳиссадорлик жамиятларининг муайян мулки соҳиби бўла-дилар ва кўрилган дивидендлардан ўз улушлар-ини оладилар.

ХИФларнинг дастлабки қадамлари қандай бўлди? Олдинда қандай вазифалар турипти, уларни бажариш учун қандай тарғибот-таш-килотчилик ишлари олиб борилмоқда? Рес-публика хусусийлаштириш-инвестиция фонд-лари Дастурини амалга ошириш бошқармаси бошлиғи Михаил Борисович Хамидулин бў-либ ўтган матбуот конференциясида шулар ҳа-қида батафсил гапирди ва журналистларни қи-зиқтирган саволларга жавоблар қайтарди.

М. МАҲМУДОВ.

СОФ ҲАВО, ТИНИҚ СУВ, ТОЗА ТУПРОҚ, УЧУН!

ТАБИАТДОН

ҚАЧОН ХУЛОСА ЧИҚАРАСИЗ?!

Бундан бир йил муқаддам вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси коллегиясида «Ўзқурилишматериаллари» концерни корхоналарида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишнинг аҳоли масаласи муҳокама қилинган эди. Қабул қилинган қарорда бу соҳада эришилган айрим ютуқлар таъкидлангани ҳолда йўл қўйилган камчиликлар қаттиқ танқид қилинган ва уларни зудлик билан бартараф этиш учун барча чора-тадбирларни кўриш лозимлиги таъкидланган эди.

Ўшандан бери бир йил ўтди. Хўш, концерннинг вилоятимиз ҳудудида жойлашган бўлинмаларида атмосфера ҳавосини яхшилаш билан боғлиқ бўлган қандай ишлар амалга оширилди? Яқинда бўлиб ўтган коллегия мажлисида бу масала яна бир бор кўриб чиқилди.

Шуни таъкидлаш лозимки, концерннинг вилоятимиз шаҳар ва туманларида ишлаб турган корхоналарида умуман табиатни шу жумладан атмосфера ҳавосини яхшилашга ёрдам берувчи анчагина ишлар қилинган. Барча бўлинмаларда зарарли моддаларни ҳавога чиқаришнинг йўл қўйилиши мумкин бўлган меёри ишлаб чиқилди. Уларда бундай моддаларни тарқатишни янада қисқартириш бўйича самарали тадбирларни амалга ошириш ҳамда айрим моддалар бўйича белгиланган меёрларга эришиш назарда тутилган эди.

Жумладан, Оҳангарондаги «Сантехкуйма» ҳиссадорлик жамиятида ванналар қўйилдиган цехнинг вагранкалари қайта қурилди. Улар табиий газ асосида ишлашга ўтди. Илгари мазутдан фойдалангани туфайли атрофга кўп-кўп заҳарли моддалар тарқатди. Ёқилгнининг арзон ва тежамли турига ўтиш туфайли ҳар йили заҳарли моддаларни ҳавога чиқариш 200 тоннагача қисқарадиган бўлди. «Бекободцемент» ҳис-

садорлик жамиятининг 6-печи ҳам такомиллаштирилди. Бу ерда ёқилги ёнишининг энг мақбул усули жорий этилди. Натижада заҳарли газларни ҳавога чиқаришни ўнлаб тонна камайитиришнинг имкони туғилди.

«Қурилишпластмасса» комбинатида линолиум цехининг вентилляция тизими сифатли таъмирланди. Бунинг натижа-сида ҳам ҳавонинг ифлослани-ши анча к а -

майлди. Оҳанга-рондаги рангли цемент заво-дида ҳам атмосфера ҳавосини-ннг ифлосланишини камайити-ришга олиб келувчи қатор тад-бирлар амалга оширилди. Чун-ончи, чанг ва газни тутиб қо-лувчи асбоб-ускуналар тако-миллашганлари билан алмаш-тирилди. Натижада цемент чангининг тарқалиши бир не-ча тоннага озайди. Ангрендаги бинокорлик материаллари ком-бинатида эса филтрларни таъмирлаш ҳисобига чиқинди-ларни олти тоннага қисқарти-риш мумкин бўлди.

Умуман концерннинг вилоятимиздаги корхоналарида шу йилнинг ўтган ойлари давоми-да атмосфера ҳавосининг тоза бўлишини таъминлашга қара-тилган тадбирларни амалга ошириш учун салкам 4 мил-лион сўм маблағ сарфланди. Бу эса атмосферага зарарли мод-даларнинг чиқишини 225 тон-надан кўпроқ қисқартиришга олиб келди.

Бироқ бу хотиржамланиш учун асос бўла олмайди. Чун-ки, концерн корхоналари ҳа-мон ҳавони кўп даражада бул-гатувчи манбалар ҳисоблана-ди. Аксарият заҳарли модда-лар бўйича ҳавога тарқатиш мумкин бўлган меёрга эри-шилганича йўқ. Шунинг учун ҳам концерн раҳбарлигидан зиммасига мавжуд имконият-лардан оқилона фойдаланиш ва йўл қўйилган камчиликлар-ни зудлик билан бартараф этиш талаб қилинди.

Атмосфера ҳавосини кўп миқдорда ифлослантирувчи Оҳангарон цемент ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Бе-кобод цемент комбинати» ҳиссадорлик жамияти, Оҳан-г а р о н

Мавзуга қайтиб

рангли цемент заводи, «Сантехкуйма» ҳиссадорлик жамиятларида заҳарли мод-даларни чиқаришни ка-майитиришга қаратилган тад-бирлар белгиланган муддат-лардан анча кечикиб амалга оширилмоқда. Шунинг учун ҳам уларда бундай моддалар меёрга белгиланган миқдор-дагидан анча кўп чиқарил-моқда. Яна бир камчилик шундан иборатки, уларда мавжуд чанг-газни тозалаш қурилмаларидан кўпинча са-марали фойдаланилмапти. Ҳатто носозлари ҳам ишла-тилапти. Бу, шубҳасиз, ор-тиқча чиқиндиларни тарқа-тишга олиб келмоқда. Мас-алан, экологлар Бекобод цемент комбинатида техно-логик ва чанг-газни тозало-вчи асбоб-ускуналардан фойдаланишда белгиланган тартибларга амал қилинма-ганлигини аниқладилар. Оқибатда ҳавонинг ифлосла-нишига йўл қўйилган. Уни-

нг айбдорлари бўлган ол-ти нафар мансабдор шахс табиатни муҳофаза қилиш нозирлари томонидан жа-рима билан жазоланди.

Оҳангарон цемент ишлаб чиқариш бирлашмасида эса темир-бетон заводида ат-мосфера кўп миқдорда иф-лос қилинганлиги учун мав-жуд технологик асбоб-уску-налардан фойдаланиш та-қиқлаб қўйилди. Худди шундай сабаб билан «Оҳан-гаронқурилиш» ишлаб чиқа-риш бирлашмасининг бетон қориш бўлими иши ҳам тўх-татиб қўйилди. Янгийўлда-ги «Метин гишт» масъулия-ти чекланган жамиятнинг директори эса атмосфера ҳа-восини муҳофаза қилиш бўйича чораларни ўз вақти-да белгиланмаганлиги ҳам-да экологларнинг бу масала бўйича кўрсатмаларини инобатга олмаганлиги учун маъмурий жавобгарликка тортилди. Ундан 1200 сўм жарима олинди.

Коллегия мажлисида концерннинг вилоятимизда-ги корхоналарида атмосфе-ра ҳавосига чиқарилаётган заҳарли моддаларни ка-майитириш соҳасида йўл қўйилаётган бошқа камчи-ликлар ҳам таъкидлаб ўтил-ди. Шунинг учун унинг раҳ-барлигидан бу масала бўйи-ча белгиланган барча тад-бирларни тўла амалга оши-риш талаб қилинди ҳамда бу иш вилоят табиатни му-ҳофаза қилиш қўмитаси на-зоратида бўлиши кўрсатиб ўтилди. Жойлардаги табиат-ни муҳофаза қилиш қўми-таларига концерннинг йи-рик корхоналари раҳбарла-ри билан белгиланган тад-бирларнинг бажарилмасли-ги сабабларини ва уларни-ннг айбдорларини аниқлаш ҳамда бундай табиатга бе-фарқ қаровчиларга нисбатан кескин чоралар кўриш ва-зифаси юклатилди.

Қонун ҳаммага баробар

ЎЗБОШИМЧАЛИГИ ҚИММАТГА ТУШДИ

ЯНГИЙЎЛ консерва заводида серталаб озиқ-овқат маҳсулотла-рини ишлаб чиқаришни кен-гайтириш давом этмоқда. Буни фақат табриклаш мумкин. Бироқ янги ишлаб чиқариш қувватла-ри, қандай маҳсулот тайёрлаш-га мўлжалланганидан қатъий на-зар, олдиндан экологик эксперти-задан ўтиши шарт. Табиатни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонун-қоидалар шуни талаб этади. Бу ишда ўзбошимчаликка асло йўл қўйиш мумкин эмас. Оқибати ях-ши бўлмайди.

Шунга қарамай экспертиза-дан ўтказилмай янги ишлаб чи-қаришни барпо этишга киришув-чилар ҳам йўқ эмас. Консерва заводида ҳам шундай тартиббу-зарлик содир бўлди. Бу ерда то-матни қайта ишлаш цехи эколо-гик текширишдан ўтказилмай ку-рилиб, фойдаланишга топши-рилди. Бундай лоқайдлик цех бошлиғига қимматга тушди. Эко-логларнинг қарори билан у ўз ҳамёнидан 1200 сўмлик жарима тўлашга мажбур бўлди.

АЙБДОР ЖАЗОЛАНДИ

Олмалик шаҳар ахлатхонаси катта майдонни эгаллаган. Унга ҳар куни юзлаб тонна чиқинди-лар тўкилади. Бироқ қонун бўйи-ча ишлаб чиқариш чиқиндилари, айниқса таркибда заҳарли ва зарарли моддалар бўлганла-ри бу ерга ташланмаслиги ке-рак. Айрим ҳолларда бунга амал қилинмапти. Масофаси яқин бўлганлиги учун бундай чиқин-диларни тўкиб қочиш ҳоллари ҳам юз бермоқда. Кимдир бу ер-га заҳарли модда—ванадийли ишқорни ташлаб кетганлиги маълум бўлиб қолди. Уни жамоатчи табиат жонкуярлари пайқадилар ва шу ҳақда шаҳар табиатни му-ҳофаза қилиш қўмитасига маълум қилдилар. Бундай модда ат-роф-муҳитга катта зарар келти-риши мумкин эди.

Экологлар унинг айбдорини топишди. Олмалик металлургия комбинати хўжалик транспорти автосаройи ҳайдовчиси мис эри-тиш заводида олиб келган экан. Ҳайдовчига жарима солинди, за-ҳарли чиқинди эса ахлатхонадан олиб кетилди.

БОШҚА ИЛОЖ ҚОЛМАДИ

Экологлар «Сергели» саноат мажмуида табиатни муҳофаза қилиш ишларининг аҳоли би-лан танишганларида унинг ай-рим бўлимларида таркиб топган ахволдан ёқа ушладилар. Айниқ-са, тўртинчи цех ниҳоятда аянч-ли эди. Бу фермада 170 бош чўчка боқилади. Цехдан чиқаёт-ган ифлос оқавалар тозаланмас-дан дренаж коллекторига туша-ди. Бу атроф-муҳит ҳавосини бузмоқда. Чиноз тумани табиат-ни муҳофаза қилиш қўмитаси экологияга катта зарар келти-раётган бу объект ишини тўхта-тиб қўйиш ҳақида қарор чиқа-ришдан бошқа илож топаолма-ди.

Уни шакар ўт дейишаркан. Оқариб турган майда тугунчалари шакар каби ширин бўлади.

• ЭКОЛОГЛАР ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР • ҲАММАСИ ИНСОН УЧУН

Тошкент ва Фарғона вилоятлари табиатни муҳофаза қилиш кўмиталари мана уч йилдирки ўзаро ҳамкорлик қилмоқдалар. Шундай алоқаларни йўлга қўйиш мақсадида икки ўртада шартнома тузилган. Унга мувофиқ вақти-вақти билан бир-бирларининг хузурларига ташриф буюриб ўзаро тажриба алмашмоқдалар ва йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш учун бир-бирларига яқиндан амалий ёрдам ва маслаҳатлар бермоқдалар.

ХАТОЛАРДАН эса сабоқ олиб, иш самарасини янада оширишга эришмоқдалар. Ўзаро ҳамкорлик алоқалари «Тажрибани ўрган, камчиликлардан сабоқ ол» шiori остида олиб бориляпти.

Яқинда Тошкент вилояти табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси вакиллари фарғоналик ҳамкасбларининг меҳмони бўлдилар. Уларнинг фаолияти атрофлича ўрганилди. Фарғоналик экологлар вилоят корхоналари, ташкилотлари ва хўжаликларида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиат бойликларида оқилона ва самарали фойдаланиш бўйича ишларни анча фаоллаштирганлар. Кўмитанинг ташаббуси билан қатор экологик дастурлар тайёрланди ҳамда вилоят ҳокимлигининг қарори билан ижро учун қабул қилинди.

Шу йилнинг бошидан бери вилоятдаги корхоналар ва ташкилотларда кўмитанинг кўрсатмаси билан 239 та табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари амалга оширилди. Бунинг учун жами сарфланган харажат 246 миллион сўмни ташкил этди. Натижада айрим экологик зарарли объектларнинг иши

тўхтатиб қўйилди ёки чекланди. Янги Кўкон кимё заводи, Кўкон су-

перфосфат заводи, азот ишлаб чиқариш бирлашмаси, фуран бирикмалари кимё заводи, нефтни қайта ишлаш заводи ва бошқа шу каби ҳавони кўп миқдорда ифлослантирувчи корхоналарга нисбатан шундай чоралар қўрилди.

Бундай амалий ишлар натижа-сида атмосфера ҳавосининг ифлосланиши икки-уч баравар озайди ҳамда Фарғона, Кўкон, Марғилон, Тошлок, Қувасой ва бошқа шаҳарларда айрим захарли моддаларнинг тарқалиши миқдори санитария талабига камайитирилди. Тупроқнинг кимёвий моддалар билан булғатиш ҳам йўл қўйилиши мумкин бўлган меёрлар доирасида бўлмоқда. Фақатгина ДДТ бундан мустаснодир.

Фарғона вилоят кўмитаси биологик ресурслардан фойдаланув-

чилар билан ўзаро ҳамкорликни яхши йўлга қўйганлар ва бу иш бўйича ҳисоб олиб бормоқдалар. Вилоят ҳудудидан ўчиб ўтадиган паррандаларни ҳисобга олиш, мавжуд кўллар ва сув омборларида балиқ ўстиришни йўлга қўйиш, ўрмонларни, кўчатхоналарда кўчатларни рўйхатга олиш бошлаб юборилди. Бундан таш-

рипти. Бу муаммо вилоят кўмитасида ва унинг жойлардаги бўлинмаларида тез-тез муҳокама қилинади ва шу соҳадаги ишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланиб, уларнинг амалга оширилиши текшириб борилади.

Албатта, фарғоналик ҳамкасбларимиз фаолиятида камчиликлар ҳам йўқ эмас. Улар айрим маса-

лаларда қатъийлик ва изчиллик кўрсатмаяптилар, барча имкониятлардан ва қонунда ўзларига берилган ҳуқуқлардан тўла фойдаланаётганлари йўқ. Жамоатчилик билан ҳамкорликни янада кенгайтиришлари лозим. Бундай

камчиликлардан вилоятимиз вакиллари ҳам ўзлари учун тегишли хулосалар чиқариб олдилар.

Фарғона вилоятида келгуси йилда табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бўлган ишлар кўламини янада кенгайтириш назарда тутилмоқда. Биологик ресурсларни тиклаш ва қайта ишлаб чиқариш бўйича дастур тузилди. Шунга мувофиқ табиатни муҳофаза қилишда турли хил номаъқулчиликларга йўл қўяётган корхона, ташкилотларнинг раҳбар ходимларига нисбатан кўриладиган чоралар кучайтирил-

ган. Айни вақтда хўжалик суд-лари билан ҳамкорликни янада кенгайтириш назарда тутилган.

Вилоятимиз экологлари ҳам фарғоналикларнинг бу тажрибаларини маъқулладилар. Шунинг учун биз ҳам ана шундай тадбирларни ишлаб чиқдик. Уларнинг бажарилишини таъминлаш назоратимиз остида бўлган ҳудудда экологик ҳолатни тўла таҳлил қилиш, устивор объектларни аниқлаш, атмосфера ҳавоси, сув, ер, биологик ресурсларни муҳофаза қилишни кучайтириш ва фойдаланишни яхшилашга олиб келади. Айни вақтда фойдали қазилмалар қазиб олинаётган барча конлар тўла рўйхатга олинади.

Тошкент ва Фарғона экологлари ўзаро ҳамкорлигининг самараси шубҳасиз бундан буён ҳам салмоқли бўлиб бораверади. Икки ўртадаги амалий алоқалар фақат ишимизга ёрдам беради. Орттирилган тажрибани ўртоқлашиб, айни вақтда йўл қўйилаётган камчиликларни биргаликда бартараф этишга хизмат қилади. Шунинг учун ҳам биз бу ҳамкорликни янада кенгайтиришга ҳаракат қиламиз.

Чармиан ПЕРЕПЕЛИЦИНА,
вилоят табиатни
муҳофаза қилиш
кўмитасининг бош
мутахассиси.

Тошкент — Фарғона ҳамкорлиги

ТАЖРИБА ЎРГАНДИК, САБОҚ ЧИҚАРДИК

қари, 33 та ботаника ёдгорлик-лари ҳам кўмита муҳофазасига олинди.

Вилоятимиз вакиллари ҳамкасбларининг камчиликларни, нуқсонларни бартараф этиш ва табиатни муҳофаза қилиш фаолиятини яхшилаш бўйича тўплаган тажрибаларини қизиқиш билан ўрганидилар. Айниқса, улар кишлоқ хўжалигида алмашлаб экишнинг аҳоли устидан қатъий назорат ўрнатишганлиги маъқул бўлди. Ер ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари ҳам уларнинг эътибор марказида ту-

«Экосан»нинг бошланғич ташкилотларида

БИР КОРХОНАДАГИ ХАЙРЛИ ИШЛАР

Бу корхона жамоаси ишлаб чиқараётган маҳсулотлар республикамизнинг деярли барча вилоятлари қурилишлари мунтазам жўнатилмоқда. Айниқса, Бухоро, Навоий, Хоразм вилоятлари ҳамда Тошкент аэропорти қурилишлари буюртмачилари билан амалий шартномалар ўз самарасини кўрсатмоқда.

Мазкур вилоятлардаги мижозларга қум-шағал, майда тош хомашёлари пешма-пеш етказиб берилмоқда. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш-ни кўпайтириш билан бир вақтда ишчиларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш, жамоага қулай иш шароитлари ярати-

тиб бериш борасида ҳам муайян тадбирлар амалга оширилмоқда. «Экосан» жамғармасининг шу йилнинг март ойида ташкил этилган бошланғич ташкилотининг саъй-ҳаракатлари туфайли корхона ҳудудидида шу йўлда бир қатор ишлар қилинди. Ташкилот барча ишларни олдиндан белгиланган режалар асосида олиб бораёпти. Шунга мувофиқ корхона ҳудудидида ва унинг теварак-атрофларини ободонлаштириш, дарахт кўчатлари ўтказиш, биноларнинг ички ва ташқи кўринишларини дидга мос ҳолга келтириш, цех ва бўлимларда зарарли моддаларнинг тарқалишини камайитирувчи воситаларни ўрнатиш каби тадбирлар амалга оширилди. Айни шу кунларда корхонада бўлган ҳар бир

киши инсон саломатлиги ва табиатни муҳофаза қилиш соҳаларига эътибор билан қараётганлигининг гувоҳи бўлади. Корхона ҳудуди ва унга туташ жойларда бу йил 200 туп мева-дарахт кўчатлари ўтқазилди. 10 минг дона терак қаламчалари, 3 мингта турли хил гуллар ҳамда 300 та қорағат кўчати экилди. Корхона ҳудудини экологик жиҳатдан тоза тутиш, ифлосгарчиликка йўл қўймаслик ташкилот ва унинг фаоллари диққат марказида турипти, бу уларнинг кундалик ишларига айланган.

Корхона маъмурияти «Экосан» ташкилоти билан экологик муаммоларни ҳал этишда яқиндан ҳамкорлик қилмоқда. Маъмурият бу хайрли ишга молиявий ва моддий ёрдамини аямаяпти. Чунончи, тош майдалаш цехида зарарли чанглари йўқотиш мақсадида 5 та тозалаш мосламалари ўрнатилди.

Шунингдек, ташкилот ташаббуси билан мустақиллик куни, касб байрамлари арафасида кам таъминланган оилаларга, нафақажўрларга моддий ёрдам кўрсатилди.

Корхонада «Экосан» бошланғич ташкилоти аъзолари сафи ҳам кенгайиб бормоқда. Улар тўлаётган аъзолик бадаллари ҳам иш шароитларини яхшилаш тадбирларига сарфланмоқда.

Абдумурод АШУРОВ,
Бекобод номаъдан
материаллари заводи.

ҲАЙВОНОТ БОҒИ СОҲИБИ

Мирзomidдин ака Эрматовнинг асли касби тракторчилик. Ангрендаги 15-механизациялашган кўчма жамлама ҳиссадорлик жамиятида ишлайди. Меҳнатидан жамлама жамоаси ҳурсанд.

Айни вақтда у зўр эҳтирос билан шуғулланадиган бошқа қизиқиши ҳам бор. Мирзomidдин ака табиатни жондидан севади. Табиат жонкуяри сифатли уни муҳофаза қилувчи жамоатчи нозирлар сафига қўшилганига ҳам бир неча ўн йил бўлди.

Ўзининг бўш вақтларини кўпинча табиат қўйнида ўтказади. Тоғларда, ўрмон қирларда сайр қилади. Жароҳатланган паррандалар, жониворларни топиб, уларни

уйида парвариш қилиб оёққа турғзади. Шу туфайли ҳам унинг ҳовлиси мўъжазгина ҳайвонот боғини эслатади. Бу

Шундайлар бор бўлсин

ерда ўнлаб турдаги қушларни, жониворларни кўришингиз мумкин.

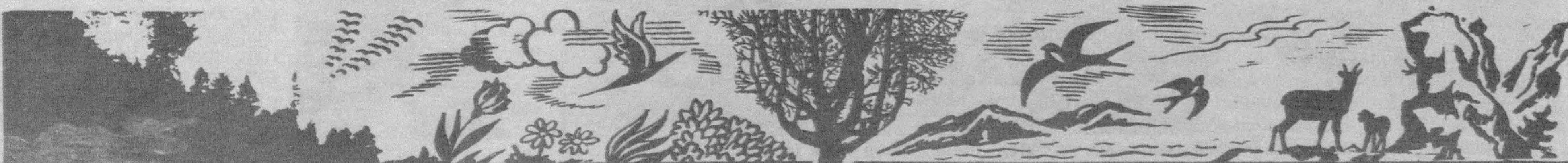
Айни вақтда табиат ихлосманди ҳар хил шифобахш ўсимликларни ҳам йиғади. Уларни беморларга бепул тарқатади. Мирзomidдин аканинг бундай хайрли ишлари маҳалладошлари, бирга ишловчи кишилар оғзидан тушмайди.

Айни вақтда у ёш авлoddа

табиатга меҳр-муҳаббат кўникмаларини тарбиялашга ҳам ёрдам бермоқда. Унинг ҳовлисидаги ҳайвонот боғи кўпинча маҳалладаги оилалар фарзандлари билан гавжум бўлади. Болалар жонивору паррандаларни томоша қилиш қатори Мирзomidдин аканинг улар ҳақидаги қизиқarli суҳбатларини мароқ билан жонқулоқ бўлиб тинглайдилар.

Жамоатчи сураткаш Равил Албеков тасвирга туширган ушбу лавҳа ҳам шундай пайтларнинг бирида олинган. Табиат жонкуяри бу сафар болаларга тоғларимиз кўрки каклик ҳақида сўзлаб бермоқда.

М. СОБИРОВ.

● Ҳашар мушкулни осон этар ● Ҳамон оҳангаронликлар қалбида ● Яхшидан боғ қолади

Яхши удумларга кенг йўл ШЕРИКЧИЛИК АСОСИДА

ТОШКЕНТ туманида асосий ахлатхона йўқ эди. Чикиндилар ва рўзгор суприндилари узоқ йиллар давомида дуч келган жойларда тўпланар ва атроф-муҳит мусалффолигига путур етказар эди. Бундан салкам икки йил илгари туман ҳокимининг қарори билан Келес шаҳрида ахлатхонани барпо этиш учун 2,5 гектар ер ажратилди. Бунинг учун тахминан уч миллион сўм маблағ керак эди. Уни топиш қийин бўлди, ёки халқсала етишмади, ҳар ҳолда қарор қозонди.

Туманга Акбарали Йўлчиев ҳоким бўлгач, табиат мусалффолигини таъминлаш масаласига ҳам аҳамият кучайди. Маълумки, А. Йўлчиев Қибрай тумани ҳокими бўлганида ҳам экологияга катта аҳамият берган, шунинг учун ҳам бу туман ўтган йили вилоятда «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» кўрик-танлови бўйича толиб деб топилган эди.

Астойдил қидирилса имконият топилади деганларидек, туманда бундай иншоот қурилиши учун маблағ ҳам топилди. Ахлатхонани шерикчилик, ҳашар асосида қуришга қарор қилинди. Тумандаги кўпчилик корхоналари ташкилотлар ва муассасалар унга улуш қўшадиган бўлдилар. Туман ҳокимлигининг ўзи 300 минг сўм ажратди. Келес жунни қайта ишлаш фабрикаси, туман бозорлар бошқармаси, «Ҳаёт», «Парвоз» фирмаларининг ҳар бири 200 минг сўм билан ҳисса қўшди. Тажиба-механика заводи, темирйўл вокзали, туман сув ҳўжалиги бошқармаси 50 минг сўмдан маблағ берадиган бўлдилар. Йўл таъмирлаш-қурилиш бошқармаси, нон заводи ҳам шунча миқдорда пул ўтказдилар. «Соғлом авлод учун» ва «Экосан» туман жамғармалари 25 минг сўмдан пул билан қарашадиган бўлишди.

Туман учун зарур бўлган бу иншоот қурилиши жадал бошлаб юборилди. Яқин ўртада у фойдаланишга топширилади. Бу билан туманда экологик аҳволни яхшилашга катта ҳисса қўшилади.

Н. Пўлатов.

НОЗИРЛИГИМИЗНИНГ ДАСТЛАБКИ ОДИМЛАРИ

Вилоятимизда дастур асосида бир неча махсус тахлилий-назорат нозирлигини ташкил этиш кўзда тутилган. Яқинда уларнинг биринчиси Оҳангаронда ишга туширилди. Бу бежиз эмас эди. Чунки Оҳангарон, Олмалик, Ангрен ҳудудлари экологик жиҳатдан энг мураккаб минтақа. Бу жойларда атмосфера ҳавоси, сув ва тупроқни мунтазам назорат қилиб туриш, унинг таркибини аниқлаб бориш муҳим аҳамиятга эгадир.

Нозирлигимиз дастлабки қадамларидан кенг қамровли ишларни бошлаб юборди. Ҳозирнинг ўзидаёқ жуда кўп турли хил тахлиллар ўтказилди. Ҳаво, сув, тупроқ намунаси 20 марта текширилди. Бундан ташқари, турли шаклдаги 120 та тахлил амалга оширилди.

Чунончи, Оҳангарон шаҳрида «Оҳангарондон» ҳиссадорлик жамиятида атмосфера ҳавосини ифлослашиш ҳолатини аниқлаш учун текширув уюштирилди. Бунинг натижасида аралаш омухта ем цехида, элеваторда зарарли моддаларнинг тарқалиши йўл қўйилиши мумкин бўлган меёрдан анча ошиб кетганлиги аниқланди. Бу ҳақда жамият раҳбарлигига хабар берилди. Натижада уни тартибга солиш юзасидан тадбирлар белгила-ниб, амалга оширишга ки-

ришилди.

Олмалик шаҳридаги «Олмаликфиш» очик турдаги ҳиссадорлик жамиятида ҳам гишт ишлаб чиқаришининг майдалаш қурилмасида чиқиндиларнинг чиқиши миқдори текширилди. Бу ерда ҳам ҳаво белгиланган меёрдаги-га нисбатан ҳар дақиқада 15 баробар кўп ифлосланаётганлиги аниқланди. Ангрен ис-

Мутахассис мулоҳазалари

сиқлик туман электр станциясининг иккинчи қозон агрегат цехида ўтказилган тахлил натижасида чиқиндиларнинг чиқиши меёрдагидан анча кўплиги маълум бўлди. Уларни бартараф этиш юзасидан тегишли маслаҳатлар берилди.

Жамоамиз ер ресурслари ҳолатини тахлил қилиш ишларини ҳам амалга оширмоқда. Собир Раҳимов номли жамоа ҳўжалиги раҳбарлигининг илтимоси билан тупроқда гумус миқдорини аниқлаш бўйича текшириш ўтказилди. Текшириш лалмикор ерларда у 6,7 фоизни, суғориладиган ерларда эса 7,8 фоизни ташкил этаётганлиги маълум бўлди. Худди шундай ишлар «Ангрен» ҳўжалигида ҳам амалга оширилди.

Сув ресурсларини муҳофаза қилиш соҳасида ҳам муайян ишлар қилинди. Қал-

моққир кони сувининг намунаси олиб текширилди. Тахлил шуни кўрсатдики, бу сув таркибида турли хил кимёвий моддалар кўп экан. Уларнинг кўпчилиги ниҳоятда заҳарлидир. Шунинг учун кон раҳбарлигининг эътибори бундай сувларни тозалашга қаратилди.

Ҳозирги вақтда Ангрен иссиқлик туман электр станциясининг тозалаш иншоотларида сув намуналарини кимёвий тахлил қилиш ишлари олиб борилмоқда. Олмалик сув ажраткичида ҳам, шунингдек «Фаллакудук» ҳўжалигидаги оқава сувларнинг таркибини тахлил қилиш бўйича ишларга киришилди.

Қисқаси, бундай нозирлиқни барпо этиб янглишилмаган экан. Биз Оҳангарон, Олмалик, Ангрен минтақалари каби катта ҳудудда тупроқ, сув, атмосфера ҳавоси таркибини тахлил қилиш, уларнинг тоза бўлишини таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни кўриш учун ердам бермоқдамиз. Биз ана шу ҳудуддаги барча меҳнат жамоаларига шу масалалар бўйича ердам беришга тайёрмиз. Бундай ҳамкорлик фақат яхши самара беради. Энг муҳими экологик ҳолатни яхшилашга олиб келади.

Татьяна ХАТИПОВА,
Оҳангарон минтақавий
ихтисослашган тахлилий-
назорат нозирлигининг
бошлиғи.

Газетамизнинг шу йил 30 октябрь сонидан чиққан бу сарлавҳали мақолада Бекобод шаҳридан Сирдарёга кўп миқдорда тўла тозаланмаган оқавалар тушаётганлиги танқид қилинган эди. Шу муносабат билан «Тошвилсувоқава» ишлаб чиқариш бошқармаси ва Бекобод шаҳар «Водоканал» ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбарлари Э. Бобожонов ва Э. Турдиматовлар имзоси билан жавоб олинди.

Унда жумладан шун- Уларнинг ҳаммасини йил дай дейилади, «Тошвил-

сумига етарли миқдорда тайёрлаб қўйилди. Сурма қопқоқлар, ФГ-450 русумли янги насослар харид қилинди. «Ўзбекис-тон металлургия комбинати» ҳиссадорлик жамияти электр двигателла-

«Табиат ва инсон» материаллари изидан

«СУВ КАТТА БОЙЛИК МАНБАИ»

сувоқава» бош ишлаб чиқариш бошқармаси ва Бекобод шаҳар «Водоканал» ишлаб чиқариш бошқармаси биргаликда Сирдарёга тозаланмаган оқавалар оқишини камайтириш юзасидан қатор тадбирларни белгиладилар.

режалаштирилган. Ҳозир- гача ишларнинг саксон фоиздан кўпроғи рўёбга чиқарилди. Натижада мавжуд тозалаш иншоотларининг на- сос станциялари иши тартиб- га солинди. Бу асбоб-ускуналар учун зарур бўладиган эҳтиёт қисмлар қиш мав-

рини таъмирлаш ишларини олиб бормоқда. Бундан ташқари, илгари олинган ФГ-800/30 русумли насослар ўрнатилди. Оқаваларнинг канализация тармоғи орқали уриб кетиши ҳолатлари юз бермайдиган даражага келтирилди».

ХОЛЖЎРА АКА АСОС СОЛГАН

ОҲАНГАРОНЛИКЛАР Холжўра Холжўраевни жуда яхши билишарди. У умри бино бўлибдики, ризқ-рўзини ердан топиб, бола-чақаси насибасини ҳам шу заминга боғлаган эди. Соҳибкор узоқ йиллар давомида «Оҳангарон» ҳиссадорлик жамиятида боғбонларга раҳбарлик қилиб, 200 гектардан кўпроқ даштда боғ-роғ вужудга келтирди.

— Холжўра акам мева кўчатларини Фарғона томонларидан олиб келганлар, афсуски, меваларини кўролмай кетдилар, — дейди шийпонда боғбонларга оқат пишираётган ошпаз аёл. — Энди унинг ўғли Неъматжон ота ишини давом эттиряпти.

— Бу боғ-роғлар отамдан қолган, — дейди Н. Холжўраев. — Ўзим эса кўламада икки гектар ерни ўрикзор қилдим, олти гектар ерга олхўри экдим. Озгина олчазорим ҳам бор, келгуси йилдан ҳосилга кириди. Бундан ташқари беҳизорларни кенгайтириш ниятимиз ҳам бор.

Хуллас, Неъматжоннинг гапидан унинг жамоаси беҳиқчиликка ихтисослашганини яққол сезиб олиш мумкин эди. Ҳатто, «Оҳангарон» ҳиссадорлик жамиятидаги консерва заводида унинг яратган технологияси билан беҳи шарбат-

лари олинган экан. Бу йил эса у беҳидан консервалар тайёрлаш усулларини ишлаб чиқибди.

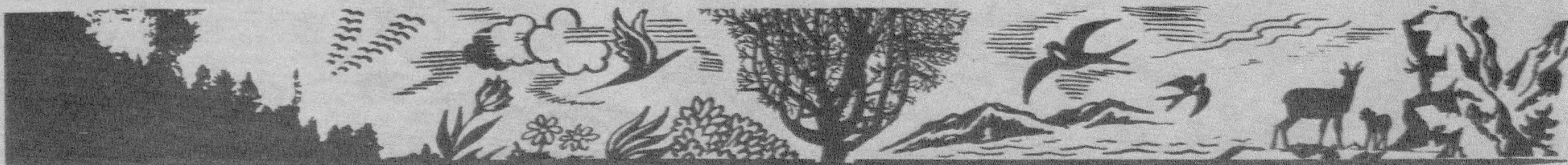
— Шунча гапни айтдингиз, аслида қаерда ўқигансиз. Неъматжон, — деймиз қизиқиб.

— Мактабни битиргандан сўнг олти ой «Шредер»да бўлдим. Қолганини отамнинг «мактаби»дан олганман, — дейди у. — Агар вафот этмаганларида улардан яна кўп нарсаларни ўрганишим мумкин эди, — деди-да, шу ердаги ўн тупга яқин дарахтларни кўрсатди. Уларнинг бир шохида олма, бошқа шохида нок, учинчи шохида нашвати, яна бир шохида олхўри, яна бирида гилос, бошқасида эса, ҳатто, хурмо ҳам бор эди. Кейин билсақ, дарахтнинг ўзи ўрик экан.

— Мана шундай усулларни отамдан ўрганганман.

Холжўра ака оламдан эрта кетди. Бутун умрини боғларда ўтказган, бирон марта ҳам шиғохонада ётмаган, умрида сира дори ичмаган одам эди. Оҳангароннинг машҳур боғбони Холжўра Холжўраевнинг ишларини Неъматжон давом эттирибгина қолмай, боғларни кенгайтириб ҳосилга ҳосил қўшапти. Шунинг айтиладиган-да, яхшидан боғ қолади, деб.

Мўмин ҚАЮМОВ.

● Турфа олам ● Ўқинг, бу — қизиқ ● Балиқчи маслаҳати

КАБУТАРГА ИХЛОС ҚИММАТГА ТУШМОҚДА

Германиянинг Мюнхен шаҳрида кабутарга ихлос қўйган кишиларни жарима тўлашга мажбур қилувчи тартиб жорий қилинган.

Чунки, бундай беозор паррандалар Мюнхеннинг қиёфаси ва экологиясига катта зарар етказмоқда.

Шунинг учун ҳам шаҳардаги кабутарларни ёқтирувчи ҳар бир фуқаро ва унинг меҳмони бу паррандаларга дон бераётган вақтда қўлга тушса жарима тўлаши лозим. Жариманинг миқдори бир минг маркани ташкил этади. Мюнхен ҳокимлари бундай чора кабутарларга бўлган меҳрни бирмунча пасайтиради, деб ишонадилар.

ИЛОНГА ИШҚИБОЗЛИК ОҚИБАТИ

Америкалик Картер оиласи бўлма илонга жуда ишқибоз эди. Шу сабабли ҳам оила аъзолари ўз уйларида Бирмада яшайдиган шундай катта илонларнинг бирини ёшлиқдан боқиб олиш афзал кўрдилар. Вақт ўтиши билан судралувчининг бўйи 3 метрга етиб қолди. Оила аъзолари эса қўлбола илондан ҳеч хайқилмай бамайлихотир яшайвердилар. Лекин улар вақти келиб ўз уйларига катта ташвиш келтиришини, ҳатто ҳаётларига ҳаф солишини ҳаёлларига ҳам келтирмаган эдилар.

Кунлардан бирида оила бекаси Мэри-Анна Картер мириқиб ухлатганида судралиб юрвчи ўзини ўраб олганлигини сезиб қолди. Ҳатто илон уни ютишга ҳам урина бошлаган эди. Бундан эс-хушини йўқотган Мэри-Анна дод-вой солиб уйдагиларни ёрдамга чақирди. Унинг умр йўлдоши хотинини бўлма илон чангалидан қутқариб олиш учун пичоқ билан унга ташланди. Бироқ бу уринишдан ҳеч нарсачиқмади. Бўлма илон ўз чангалини бўшатиш у ёқда турсин, уни ҳам ўраб ола бошлади.

Қўнғироқ чалиниши билан ёрдамга келган кўшчилари, шифокорлар ва ветеринарлар олдида мудҳиш ҳодиса намоён бўлди. Улар эр-хотинни бўлма илон чангалидан қутқариш учун кўп уриндилар. Лекин ҳеч нарсаси эришаолмадилар. Ниҳоят уни ўлдирishга мажбур бўлдилар. Шундан кейингина илон исканжасидан кишиларни ақратиб олишга муваффақ бўлдилар, деб ёзилади «Труд» газетасида.

БИЛАСИЗМИ?

● XVI асрда яшаган венециялик шифокор Санторио 1614 йили «Тенгликар тиббиёти ҳақида» деган китобни ёзди. У самарали кузатишлари асосида термометрни тақомиллаштирди. Унинг ҳаво намлигини ўлчовчи махсус асбоби танани тери орқали нафас олишини аниқлаш имконини берди.

● Салварсан деган дорини машҳур олим Пауль Эрлих толган эди. Шундан сўнг захмга қарши ишлатиладиган бу дорини тўғридан-тўғри қонга юбориш учун махсус асбоб — шприц ихтиро қилишди. Ўша вақтдан бошлаб тери остига, мушакка ва томирга шприц билан дори юбориш қўлланила бошланди.

● Кўкрак қисиши — стенокардияга қарши ишлатиладиган дори устида иш олиб борган шифокор Брантон беморнинг қон томирини кенгайтириш муолажасини топди. 1860 йили кашф қилинган бу дори амилнитрат деган ном билан машҳур бўлиб кетди. У нитроглицеринни ҳам яратди.

● 1896 йилдан бошлаб пирамидон иситмани тушириб, оғриқни қолдириш учун қўллана бошланди. Орадан кўп ўтмай унинг ёнига анальгин қўшилди. 1899 йилда эса иситмани пасайтирувчи нордон дори аспириин кашф этилди.

● 1903 йили Фишер деган олим барбитуров кислотасининг кимёвий таркибини бир оз ўзгартириб, ухлатувчи кучли модда ихтиро этди. Уни веронал деб атади. Веронал эса Вероника сўзидан олинган.

Саодат ОДИЛОВА
тайёрлади.

ТАНАМИЗДА БИР КЕЧА-КУНДУЗДА ҚАНДАЙ ЎЗГАРИШЛАР БЎЛАДИ

Мутахассис шифокорлар бунинг учун вазни 70 килограмм бўлган кишида бўладиган шундай жараёнларни ҳисоблаб чиқишди. Уларни рақамларда ифодалайдиган бўлсак, қуйидаги манзарани кўриш мумкин:

● 450 миллиард эритроцит (қизил қон таначалари), 22 миллиарддан 30 миллиардгача лейкоцит (оқ қон таначалари), 270 миллиарддан 430 миллиардгача тромбоцит (қон пластинкаси) нобуд бўлиб, янгилашиб туради.

● Юрак-қон айланишининг кичик ва катта доираларига 10 минг литрдан 17 минг литргача қон ҳайдаб беради.

● Юрак бўлмалари ва қоринчалари ўрта ҳисобда 86 минг 400 марта қисқаради.

● Овқат ва ичимлик билан истеъмол қилинган 2,5 литр сув меъда-ичаклардан қонга сўрилади.

● Тахминан 125 грамм оксил, 70

грамм ёғ ва 450 грамм углевод парчаланиб, 3 минг калориядан кўпроқ иссиқлик вужудга келади.

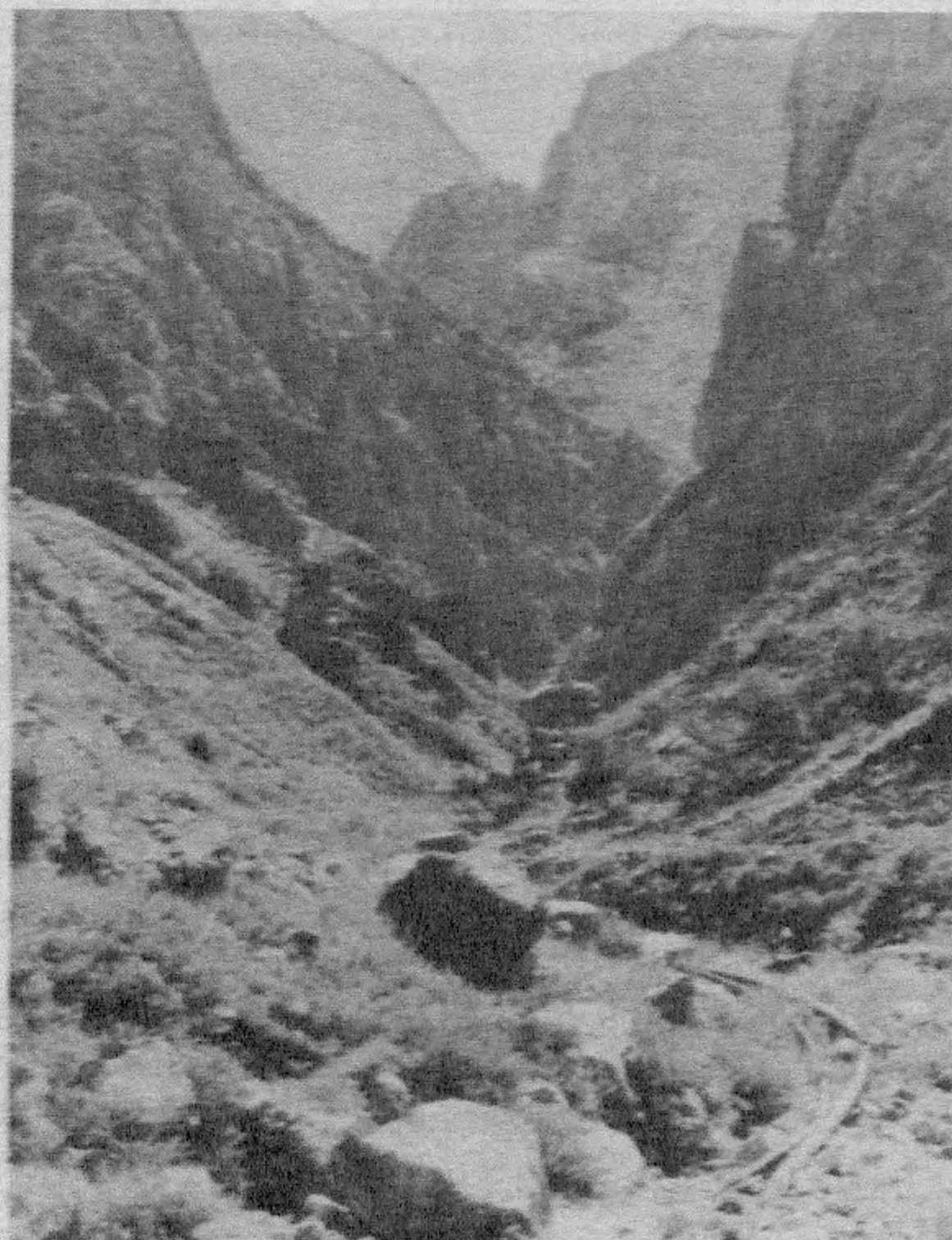
● Одам 23 минг 40 марта нафас олади ва нафас чиқаради.

● Ўпкадан 11 минг 520 литр ҳаво ўтади, 460 литр кислород ютилади ва 403 литр карбонат ангидрид гази чиқариб юборилади.

● Ўпка орқали 0,4 литр сув бугланади, тер билан 0,5—0,6 литр сув чиқиб кетади. Бунча сувда 10 грамм модда бўлади.

● Одам скелети 200 дан ортиқ суякдан иборат, ўртача вазни одам скелетининг жами оғирлиги 14,5 килограммини ташкил этади.

(«Ажойиботлар оламида» китобидан).

Тоғ манзараси ҳамиша мафтункор.
Даврон АХМАД олган суратлар.

КАШАНДАЛАР ЭЪТИБОРИГА

Германияда тамакининг зарарли оқибатларидан ҳар йили 100 мингдан ортиқ киши оламдан кўз юмар экан. Онкологик касалликларга қарши кураш бўйича немис жамиятининг бош котиби Петер Дрингс шундай ташвишли маълумотларни келтирди.

Сигарет тутунида, дейди у, кишида саратон касалликлари келтириб чиқарадиган камида 43 та зарарли модда бор. Кашандаларнинг ГФР иктисодиётига етказётган зарари ҳам жуда катта. У ҳар йили 81 миллиард маркани ташкил этмоқда.

САЛ КАМ 2 МЕТРЛИ ЛОВИЯ

Янги Зеландиялик дехқон Жон-Мэйч ўз томорқасида етиштирилган ловияни умрида кўрмаган эди. У кўп йил давомида бундай оқсилга бой қишлоқ хўжалик маҳсулотини — дуккакли ўсимликни ўстириш билан шуғулланган бўлса ҳам бунақасига дуч келмаганди. Ахир унинг узунлиги 2 метргача етар эди. Бу эса ҳар қандай меҳнатсевар фермерни гурўрлантириши мумкин эди. Би-

роқ, Жон бундан хурсанд бўлмади, сабаби жуда катта бундай дуккакли ўсимлик овқат учун ярамасди. Чунки, улар ниҳоятда қаттиқ эди. Фақатгина бундай ловиялар Гиннеснинг рекордлар китобига кириши билангина фермерни биров суюн-тириши мумкин эди, — деб ёзади Янги Зеландияда чиқадиган «Нешни инк-вайпер» журнали.

ЗОГОРАБАЛИҚНИ ЭПЛАГАН ТУТАДИ

ЗОГОРАБАЛИҚ овлашнинг мазасини ашаддий ишқибозларгина билади. Ана, каттагина балиқ сувости ўтлари орасидан чиқиб келди-да, ўйлагандай, қармоққа тегиб ўтди. Шунда юрагингиз сув бетиде қалқиб турган пўкакдек титраб, жон-жаҳдингиз билан қармоқ ёғочига ёпишасиз.

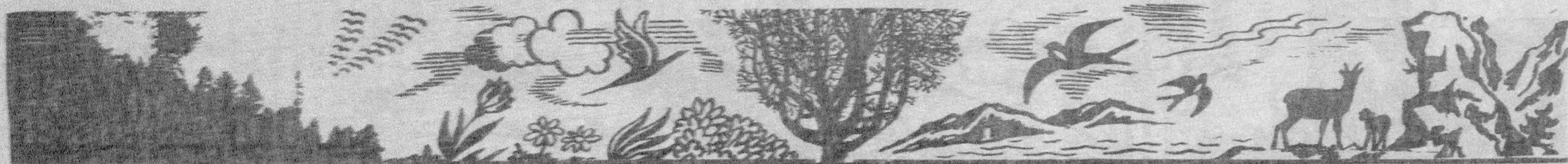
БАЛИҚ эса айланиб келди-да, эринибгина хўракни оғзига олади. Сиз эса қармоқни силтаб кўтариб, ўлжани қирғоққа чиқармоқчи бўласиз. Аммо зогорабалиқ сиз ўйлагандай осонлик билан жон берадиганлардан эмас. У жон-жаҳди билан ўзини чуқурроқ жойларга, ўт ва тўнқаларнинг остига уради. Ҳақиқий балиқчилигина уни эсон-омон тортиб чиқариши мумкин.

Чунки зогорабалиқ гоёта кучли бўлгани сабабли кўпинча қармоқ ипини узиб, балиқчини доғда қолдириб кетади. Шунинг учун зогорабалиқ ишқибозлари қалинроқ ва пишиқроқ ипдан фойдаланганлари маъқул. Зогорабалиқ одатда оқар сувда хўракни тезроқ олади. Шу сабабли дарё, қўл ва сув омборларида уни ушлашнинг ўзига яраша йўл-йўриқлари бўлади.

Бу балиқ дарёнинг лойили туби ва чуқурликларини ёқтиради. Тунда хўрак излаб саёз жойларга сузиб келади. Унинг човоқлари эса кундуз кунлари сув ўтлари ва қамишзорлар орасидан овқат излайди. Оқар сувларда зогорабалиқни қирғоқдан туриб ва қайиқларда ўтириб, пўкак-ли ёки чўкадиган қармоқлар билан туттиш мумкин.

Қўл зогорабалиқлари чуқур жойларда, қамишзорларнинг ёнида яшайдилар. Фақат тунда ва эрта тонгда овқатланадилар. Бундай зогорабалиқлар одатда ҳуррак бўладилар. Хўракка кўзи тушган, олдин уни текшириб, чўқилаб қўрганидан кейингина ютиб юборадилар. Агар қирғоқ саёз бўлса қайиқда туриб овлаш мумкин. Кичик зогорабалиқлар қамишли ва сув ости ўтлари бўлган жойларда овланади. Йирикларини эса сув тубига чўкадиган қармоқлар билан ушлайдилар. Хўраклар ҳам турлича бўлади. Жумладан, Сирдарёда зогорабалиқ чўвалчанг, бугланган маккажўхори дони, нон хўракларига осонлик билан илинади. Арнасой ва бошқа йирик кўللarda эса қармоққа човоқ ёки балиқ бўлакчаларини қўйган маъқул.

М. МАХМУТОВ,
Ўзбекистон овчи ва
балиқчилар
уюшмасининг фахрий
аъзоси.

Вилоят ҳокимлигида

МАЪНАВИЯТ ЮКСАКЛИГИ — МАМЛАКАТ БУЮКЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислам Каримов «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилиги маркази раҳбарлари ҳамда бошқаруви аъзолари билан учрашувидаги суҳбат чоғида: «Истиқлол шарофати билан маънавият, миллий қадриятларимиз булоқларининг кўзи очилди. Биз бу булоқларнинг зилол сувидан бахраманд бўла бошладик. Бобокалонларимизнинг дурдона сўзларини обикавсардек кўзимизга суртмоқдамиз», — деган фикрни билдирган эди.

Шу нуқтаи назардан олиб қараганда, кун-кеча вилоят ҳокимлиги фаолларининг навбатдаги йиғилишида Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси ҳамда Республика «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Тошкент вилоят бўлимини таъсис этиш — кун тартибидagi энг асосий масалалардан бири бўлди.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг ўринбосари Дилбар Жаҳонгирова бошқариб борди. Жумладан, у шундай деди: «Юртбошимиз томонидан 1996 йилни Амир Темур йили, деб эълон қилиниши ҳамда бу сананинг жаҳон бўйлаб кенг нишонлиниши халқимиз тарихидаги буюк воқеадир.

Айниқса, қадимий Самарқанд, Шахрисабз, Тошкентда қўлғу айём муносабати билан улкан миқёсдаги ишлар олиб боришмоқда. Кўплаб иншоотлар қуришмоқда, тарихий обидалар таъмирланмоқда, миллий меъморчилик анъаналаридан фойдаланиб мозийгоҳлар ташкил этилмоқда.

Зеро, бундай тантаналар сабаб, халқимиз босиб ўтган йўлига назар ташлайди, камчиликларидан сабоқ чиқаради, ютуқларидан қувонади. Энг асосийси: юксак қадриятларимиз шарофати туйғули халқимиз гурӯҳига гурӯҳ қўшилади, фахр-ифтихор туйғусига тўлиб тошади...»

Дарҳақиқат, йиғилишда сўзга чиққан Халқаро Амир Темур хайрия жамғармасининг раиси муовини, шоир Тўра Мирзо, Республика «Олтин мерос» хайрия жамғармасининг бошқаруви аъзоси Абдулазиз Мухаммадкаримовлар ҳам юқоридаги фикр-мулоҳазаларга ҳамоҳанг тарзда сўзладилар.

Айниқса, нотикларнинг ҳар икки

хайрия жамғармасининг мақсад ва вазифалари, улар олиб борадиган ишлар кўламининг кенглиги ҳусусидаги мулоҳазалари эъри эътибор билан тингладилар. Айни чоғда, йиғилишда кишиларимиз қалбида юксак маънавий фазилатларни камол топтириш, миллий мафқурани шакллантириш, жумладан, ёш авлодларимизни бой маданий меросимиз, тарихий қадриятларимизга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш ҳусусидаги юртбошимиз фикрлари юзасидан келиб чиқиб айтилган мулоҳазалари диққатга сазовор бўлди.

Жумладан, халқимизнинг маданияти ва маънавиятини янада юксалтириш, уларда ўзлигини англаш туйғуларини шакллантириш, Ўзбекистон — менинг Ватаним, деган муқаддас тушунча ҳар бир ватандошимиз онига теран кириб бориши учун ҳам Халқаро Амир Темур ҳамда Республика «Олтин мерос» хайрия жамғармалари ҳали кўп ишларни амалга оширишлари зарур ва шартлиги алоҳида уқдирилди.

Зеро, бунинг учун Тошкент вилоятида ўзига хос замин, шарт-шароит мавжуд. Чунки, соҳибқирон Амир Темур ҳаёти ва фаолиятида вилоятимизнинг тугган макъеи анча баланд, Хал-

қимизга руҳий қувват бағишлаб турган Зангиота меъморчилик мажмуи, қадимги Шохруҳия шаҳри фикримизга ёрқин мисолдир. Бу мангу обидалар ва шаҳар барпо этилишида улғу бобокалонимиз бевоҳита ва билвосита иштирок этгани айни ҳақиқатдир!

Пойтахтимиздаги муҳташам «Амир Темур ва темурийлар тарихи» мозийгоҳи-дунёдаги етти мўъжизалар қаторида жаҳон афғор оммаси томонидан тилга олинганлигида ҳам катта рамзий маъно бор! Зотан, жаҳоннинг 27 давлатидан темурийшунослар йиғилиб, соҳибқирон ҳаёти ва фаолиятига бағишланган илмий-амалий анжуман ўтказганликлари ва бу каби тадбирлар бундан буён ҳам мунтазам ташкил этиб борилишининг ўзиёқ, дунё халқларини мамлакатимиз тарихи, адабий ва маданий меросига, юксак қадриятларига бўлган қизиқшини ошириб бораётганлигидан далолатдир.

Шулар боис мамлакатимизда маънавият ва маърифатни янада ривожлантириш юзасидан юртбошимиз чикарган фармон, Вазирлар Маҳкамаси эълон қилган қарор халқимиз кўнгилдагидек иш бўлди.

Вилоятимизда таъсис этилаётган бу жамғармалар ҳозир, мисоли ёш

навиҳол! Уларни яхшилаб тарбиялаб, вояга етказмоқ учун — меҳрибон кўллар зарур!

Вилоятимизда хайрли ва савобли ишлардан лаззат олувчи, завқланувчи, янги жамғармаларни қўллаб-қувватловчи ҳимматли ташкилотлар — таъсисчилар анчагина экан! Шу ўринда уларнинг баъзилари билан яқиндан таништирсак. Зеро, уларнинг сафи янада кенгайса! Мана улар: Вилоят Халқ банки, кон-металлургия комбинати, Ангрен кўмири разрез, Кибрай «Рохат» хиссадорлик жамияти, Янгийўл ёғ-мой комбинати, қурилиш-саноат ва пахта банк, Чирчиқ пойфазал фабрикаси, «Тинчлик» жамоа хўжалиги, Ўзбекхимваз ҳамда жамғармаларни қўллаб-қувватлаш истагини билдирган яна ўнлаб ташкилотлар... Алқисса, таъсисчилар жамғармаларнинг вилоят бўлимини ташкил этиш юзасидан бир овоздан қарор қабул қилдилар.

Йиғилиш сўнггида ташкилий масалалар кўрилди. Аввал Тошкент Давлат Маданият олийгоҳида ўқитувчи бўлиб ишлаб келган Фахриддин Ашрафхўжаев Халқаро Амир Темур хайрия жамғармасининг вилоят бўлимига, «Ёдгорлик» жамиятида меҳнат фаолиятини юргизиш келган Зарифа Эшмирова Республика «Олтин мерос» хайрия жамғармасининг вилоят бўлими раислигига сайландилар.

Баҳодир ВАЛИЕВ.

УЛАРГА ДОИМИЙ ЭЪТИБОР КЕРАК

Вилоят байналмилалчи жангчиларининг Чирчиқда бўлиб ўтган конференциясида ана шу фикр таъкидланди

МАНТИҚСИЗ афғон уруши ҳамон акс садо бериб турипти. Ундан бир қатор йигитлар руҳий ва жисмоний ногирон бўлиб қайтдилар. Кўплаб ота-оналар ўзларининг суюкли фарзандларидан ажралдилар, болалар етим бўлиб қолдилар. Уларнинг оғирини, қалбларидagi жароҳатларни муайян даражада бўлса ҳам енгиллаштиришга кўмаклашиш ниҳоятда хайрли ишдир. Шунинг учун ҳам мамлакатимиздаги каби вилоятимизда ҳам байналмилалчи жангчиларга, афғон урушида ҳалок бўлганларнинг оилаларига турли хил ташкилотлар-уюшмалар, бирлашмалар, жамиятлар ва марказлар-баҳоли-қудрат ёрдам бермоқдалар.

Байналмилалчи жангчилар уюшмаси ташкил этилганига ҳам беш йил бўлди. Бундай уюшманинг бўлими вилоятимизда ҳам тузилган эди. Ҳозирги вақтда у 6405 нафар уруш фахрийларини, 190 нафар ногиронларни, Афғонистондаги жангларда отасидан айрилган болалар ўсаётган 220 дан ортиқ оилани бирлаштирган.

29 октябрь куни Чирчиқда, Тошкент вилояти байналмилалчи жангчиларининг навбатдаги конференцияси бўлиб ўтди. Вилоят ҳокимлиги, Чирчиқ шаҳар ҳокимлиги, вилоятнинг қатор жамоат жамғармалари бу тадбирни ўтказишнинг ташаббускорлари бўлишди. Унда байналмилалчи жангчилар уюшмасининг шаҳар, туман, бўлинмалари вакиллари бўлган 180 нафар делегат қатнашди.

Конференция очилиши олдидан ўнинг барча қатнашчилари ҳалок бўлганларни бир дақиқали сукут билан эсга олдилар. Бронза ёдгорлиги пойига гулчамбарлар қўйилди.

Конференцияда сўзга чиққанлар жангчилар ва уларнинг оилаларига ижтимоий ёрдамни кўрсатишни яхшилаш бўйича ишларни жонлантиришга қаратилган жуда кўп фикр-мулоҳазалар билдирдилар. Ногирон жангчиларни техник воситалар,

дори-дармонлар билан таъминлаш, уларни меҳнатга жойлаштириш билан боғлиқ бўлган қатор муаммолар масалалар ҳам тилга олинди. Конференцияда вилоят уюшмасининг раиси этиб сайланган Равшан Бурхонов ўз маърузасида ана шу масалаларга алоҳида эътибор берди. Байналмилалчи жангчилар ҳамма жойда ҳам ўз ҳуқуқларидан тўла фойдалана олмаптилар. Чунки уларнинг тақдирга бефарқ муносабатда бўлиш шундай ноҳушликларга сабаб бўлмоқда.

Айни вақтда байналмилалчи жангчиларга кўрсатилаётган ёрдам яхшиланиб бораётганлиги ҳам қайд қилинди. Айниқса, вилоят ҳокимлигининг бу соҳадаги ишлари мамнуният билан тилга олинди. Жумладан, ҳокимлик байналмилалчи жангчилар уюшмасига шу йилнинг ўзида 200 минг сўм ажратди. Қатор бошқа жамоат жамғармалари, айрим шаҳар, туман ҳокимликлари ҳам улар ҳақида доим ғамхўрлик қилмоқдалар.

Конференция ишида байналмилалчи жангчилар уюшмаларини оталиққа олган, қатор хайрли ташкилотлар вакиллари ҳам қатнашдилар. Улар анжуманга қуруқ қўл билан келмадилар. Жумладан, Кизил ярим ой жамиятининг вилоят кўмитаси байналмилалчи жангчиларга ногиронлар аравачаси, кийим-кечаклар, пойабзаллар, озиқ-овқат маҳсулотлари улашди. Ҳалок бўлганлар оилаларининг тўрт нафар фарзанди учун номи ёзилган омонат дафтарчалари очилди. Бундан ташқари, кўмита фахрийларни даволаш, дори-дармонлар билан таъминлаш, касаначиликни ташкил этиш, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш юзасидан ҳам анча ишларни амалга оширдилар.

Вилоят ҳокимининг ўринбосари С. О. Хўжаева, вилоят «Соғлом авлод учун» жамғармасининг раиси Ж. Роҳатова ҳам байналмилалчи жангчиларга кўрсатилаётган амалий ёрдамдан мисоллар келтиришди. Улар уруш иштирокчилари ва қатнашчиларига қимматли совғалар, уйига қайтиб келмаган барча жа-

нгчиларнинг номи бирма-бир қайд этилган ёдгорлик Эсдалик китобларини тақдим этдилар. Конференцияга яқун ясаган С. О. Хўжаева конференцияда қабул қилинган — байналмилалчи жангчиларни 2000 йилгача химоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш бўйича дастурни амалга ошириш учун ҳар томонлама кўмаклашиш лозимлигини алоҳида уқтирди.

Конференция сўнггида шаҳардаги энг яхши мусиқа жамоалари иштирокида байрам концерти бўлди.

Суратларда: вилоят ҳокимининг ўринбосари С. Хўжаева ва вилоят «Кизил ярим ой» жамияти кўмитасининг раиси Ф. Латипова байналмилалчи жангчиларга совғалар топширишпти; ёдгорлик пойига гулчамбарлар қўйиш пайти.

Даврон АХМАД олган суратлар.

СПОРТ *СПОРТ* *СПОРТ* *СПОРТ*

КЕЧ СОАТ 21.20 ДА УЧРАШАМИЗ

БУГУН футбол бўйича Осиё XI кубоги мусобақалари бошланади. 17 кун мобайнида Бирлашган Араб Амирликларида 12 терма жамоа ўртасида ўтадиган баҳслар нафақат қитъа мухлисларини, балки жаҳондаги бошқа ўнлаб мамлакатларнинг футбол шайдоларининг ҳам эътиборида бўлади.

Ўтган кунги Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзолари Бирлашган Араб Амирликларига учиб кетишди. Якшанба кунги эса республика олимпия шон-шухрати музейида футболчиларимиз билан спорт журналистлари учрашуви бўлиб ўтди. Бу қошонага тўпланганлар аввалига «Байналминал» футболчиларини галаба билан кутладилар. Афғон тупроғидан ногирон бўлиб қайтган йигитлардан ташкил топган «Байналминал» футбол жамоаси Ўзбекистон спорт шарафини муносиб ҳимоя қилмоқда. Улар кун кеча Россия очик биринчилигида катнашиб, биринчи ўринни эгаллашди ва кубок билан тақдирландилар. Футболчилар ўзларининг бу совринларини бажонидил олимпия музейига совға қилдилар. «Байналминал» аъзолари пул мукофотлари ва қимматбаҳо сўғалар билан тақдирланишди. Сўзга чиққанлар АҚШда ўтказилган жаҳон биринчилиги голиби бўлган, Бразилия, Англия, Канада, Россия сингари кучли терма жамоаларни мағлуб эта

олган «Байналминал» йигитларини

● Футбол

нг жасорати ва матонати сафарга отланаётган Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоларига ўрناк бўлишини таъкидлашди. «Байналминал» ўйинчилари ҳам спорт журналистлари сингари Ўзбекистон футболчиларига омад тиладилар.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Азизқўжаев, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирини, республика футбол федерацияси раиси З. Алматов, Ўзбекистон жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Ш. Тулаганов, Ўзбекистон футбол федерацияси бош котиби З. Қурбоновлар иштирок этишиб, футболчиларимизга Ватанимиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилишда, уларга билдирилган юксак масъулиятни оқлашда омад тиладилар. Терма жамоа бош мураббийси Б. Ибро-

химов, футболчи А. Абдураимов юксак ишончни оқлаш учун бор куч ва имкониятларни ишга солишга ваъда беришди.

Сафарга куйидаги футболчилар жўнаб кетишди: Д. Башкевич, П. Бугало, Ф. Магомедов, Ф. Давлетов, А. Федоров, У. Рўзимов, А. Семенов, И. Шарипов, Э. Мамотов, Н. Ширшов, С. Атоян, Р. Бозоров, Н. Ҳасанов, С. Лебедев, И. Шквин, О. Шацких, Д. Назаров, З. Мусабоев, А. Абдураимов.

Миржалол Қосимов билан Шухрат Мақсудовлар жароҳатлари битмаганлиги сабабли жамоага қўшила олмадилар.

Ҳурматли футбол мухлислари. Бугун сизлар билан соат 21.20 да учрашамиз. «Зангори экран»да Бирлашган Араб Амирликлари билан Жанубий Корея футболчилари ўртасидаги ўйинни томоша қиламиз. Сўнгра бироз дам олиб 00.05 да Индонезия — Кувейт ўртасидаги учрашувни ҳам кўрамиз. Кейин... ҳафта давомида ҳар кун иккитадан қизиқарли учрашувларни ҳаяжон билан томоша қиламиз ҳамда бундай имкониятни яратиб берган Ўзбекистон телевидение ходимларига раҳматлар айтмиш.

Шарофиддин
УМУРЗОҚОВ.

Қадамнинг дадил бўлсин...

Р. АЛБЕКОВ сурат-лавҳаси.

УЧ ЎЛКА КУЙЛАРИ
ЯНГРАДИ

Ўзбек диёри хорижий давлатларни ўзининг сиёсат, иқтисод ва бошқа соҳаларда эришган ютуқлари билан бир қаторда ўз маданияти билан ҳам қизиқтириб, шу соҳа аҳллари ўзига чорламақда.

ЎЛКАМИЗДА турли мамлакатлар маданият кунлари, гастроль ва кўргазмалар муттасил ўтказиб турилади. Ўз навбатида ватандошларимиз, турли ижодий гуруҳлар, фольклор дасталари ва яққол ижрочилар дунёнинг турли бурчакларига бориб, ўз санъатларини намойиш қилмоқдалар, нуфузли конкурс-танловларда иштирок этиб, фахрли ўринларни эгаллаб қайтмоқдалар. Мисол учун Успенский номидаги мусиқа мактаби ўқувчиларидан бир гуруҳи Германия Федератив Республикасига жавоб ташири билан бориб, концертлар бериб келдилар. «Сўғдиёна» камер оркестри найчиси Ф. Норбоев «Сеул-96» халқаро конкурсда фахрли биринчи ўринни эгаллади. «Баҳор» рақс дастаси эса Японияда ўзбек миллий рақс санъатини намойиш этмоқда.

Юртимизда ҳам кун кеча Франция ва Германиядан биргаликда

ташири буюрган ёш ижрочилар концертлари бўлиб ўтмоқда. Франциянинг Лион шаҳри консерваторияси ва Германиянинг Лейпциг шаҳри мусиқа коллегияси вакилларида иборат бу икки гуруҳ бизнинг «Сўғдиёна» камер оркестримиз билан биргаликда концертлар ўтказадилар.

Меҳмонлар билан дастлабки учрашув Халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий ассоциациясида бўлиб ўтди. Учрашувда Франция ва Германиянинг Тошкентдаги элчихоналари масъул ходимлари, «Ўзбекистон — Германия» ва «Ўзбекистон — Франция» жамиятлари фаоллари ҳамда мусиқа ихлосмандлари иштирок этдилар. Кеча уч ўлка чолғучилари ижро этган миллий ва жаҳон мумтоз куйларидан тузилган концерт билан якунланди.

Исроил ШАМСИМУҲАМЕДОВ,
«Жаҳон» ахборот агентлиги.

КИОКУШИНКАЙКИН — ЎЗБЕКИСТОНДА

КАРАТЕНИНГ 300 дан ошиқ хили мавжуд. Шотакан, Водарю, Годзарю, Сатарю, Киокушинкайкин деб номланувчи бешта тури билан жаҳоннинг 3—4 фоиз аҳолиси шугулланади. Киокушинкайкин билан мунтазам шугулланувчиларнинг «ИсДАН» унвонидан бошлаб бутун олам харитасига исми-шарифи ёзиб борилади. Ўзбекистондан олам харитасига тушишга «Бранчф» унвони соҳиби Мурод Баҳромов илк бор сазовор бўлган эди

КИОКУШИНКАЙКИН — «чин ҳақиқат учун кураш» маъносини англатади. Каратенинг бу тури бошқалардан фарқи равишда очикчасига, хўрозлар каби тиккама-тикка, лекин махсус услублар асосидаги олишувдан иборатдир.

Карате-чи қайси мамлакатдаги имтиҳондан ўттишдан қатъий назар, Япония Киокушинкайкин карате марказида рақамланган, улар тасдиқлаб, муҳрлаган гувоҳнома («сертификат»)ни олмагунча ҳар қандай унвон ҳақиқий ҳисобланмайди.

Бу услубга япониялик спортчи Ояма Масутацу асос солган. У тоғта 7—8 йил чекиниб, узлуксиз карате билан машғул бўлади. Сўнг ўз услубини жаҳон аҳлига исбот этиш мақсадида каратечилар билан 300 та жанг ўтказиб, бирон марта ҳам мағлуб бўлмаган. Шуниси қизиқки, жанглар бор-йўғи уч кунда бўлиб ўтган. Ояма Масутацу шундан кейин — енгилмас, дея ном таратади. Бугунги кунда Ватанимизда ҳам «чин ҳақиқат учун кураш» услуби билан

шугулланувчилар кўпайди. Мана нихоят улар ўртасида чемпионат ўтказиш фурсати ҳам етилди.

Кун кеча пойтахтимиздаги Тошкент Давлат цирки биносида Киокушинкайкин — карате бўйича мамлакатимизнинг илк чемпионати бўлди. Унда Қашқадарё, Тошкент вилоятлари, Тошкент шаҳри ҳамда Қорақалпоғистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Туркменистон республикаларидан ташири буюрган карате усталари беллашдилар. Кўтаринки кайфиятда ўтган мусобақаларда ҳамюртларимиз Ш. Маллабоев ва К. Одинаевлар ўз вази тоифалари бўйича — Ўзбекистон чемпиони унвонини қўлга киритишди. Мусобақалар якунида Ўзбекистон Киокушинкайкин — карате федерацияси президенти Александр Борисович Ким жанобларини сўхбатга тортди:

— Киокушинкайкин маркази дастлаб — Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг —

1991 йил кузида ташкил топди. Шу вақт мобайнида Ватанимизнинг 1-рақамли карате-чиси, «Бранчф» унвони соҳиби Мурод Баҳромов жаҳон харитасига тушишга муяссар бўлганди. Афсуски, беаёв ўлим Мурод Баҳромовни жуда эрта орамиздан олиб кетди. У автохалокатга учраб, фожеали ҳалок бўлди. Ҳозирги мусобақада М. Баҳромовнинг шогирди Шухратжон Маллабоев чемпионлик унвонига эришди. Хуллас чемпионат бошланди, энди бу анъанавий тус олажақ, — деди А. Ким.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» муҳбири.

«Ўзбек давлат цирки»

Республика бирлашмаси

ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
БОЛАЛАР СИЗЛАР УЧУН!

1996 ЙИЛ 21 ДЕКАБРЬ — 1997 ЙИЛ
12 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ

мактаб ўқувчиларининг қишқи таътил кунларида

«ЦИРКДА АРЧА»

«ЭРТАҚДА — ЭРТАҚ»

ТОМОШАЛАРИДА

ҚОРБОБО, ҚОРҚИЗ ва эртақларнинг қаҳрамонлари катнашадилар. Дастурда цирк санъатининг барча

жанрлари намойиш қилинади ва ўргатилган ҳайвонларнинг чиқишлари.

ТОМОШАЛАР:

21—27 декабрь кунлари соат 12.00, 14.00 да;
28, 29 декабрь кунлари соат 10.00, 12.00,
14.00, 16.00 да

31 декабрь соат 16.00 да;

1 январь соат 10.00 да;

9-12 январь кунлари соат 10.00, 12.00, 14.00,
16.00 да.

Олдиндан чипталар сотиш кассаси ишламоқда.

Чипталарни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан харид қилиш мумкин.

Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди.

Маълумот учун телефонлар:

44-35-92, 44-29-04.

ТОШКЕНТ ҲАКИКАТИ
TOSHKENT HAQIQATI

Муассис:
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ
ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Фатҳиддин
МУҲИДДИНОВ

Мазъилими:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар:
хатлар ва оммавий
ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар:
33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.